

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่มีฐานะเป็นส่วนราชการที่เป็นนิติบุคคล อยู่ในโครงสร้างตามกฎกระทรวงและนอกโครงการ มีแหล่งงบประมาณที่ใช้ในการบริหารจัดการจาก 2 แหล่ง คือ งบประมาณแผ่นดิน และเงินรายได้ที่มาจากการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยเอง ในแต่ละปีงบประมาณมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ได้รับจัดสรรงบประมาณแผ่นดินประมาณ 400,000,000 บาท โดยจัดสรรตามยุทธศาสตร์และความจำเป็นของมหาวิทยาลัย และเพื่อให้การดำเนินงานของมหาวิทยาลัยบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมาย จึงมีการสนับสนุนงบประมาณจากเงินรายได้ของมหาวิทยาลัยอีกประมาณ 200,000,000 บาท และเมื่อมีการจัดสรรงบประมาณจึงต้องมีการบริหารงบประมาณสู่โครงสร้างภายในมหาวิทยาลัย ดังนั้นต้องมีการรายงานผลการใช้จ่ายงบประมาณ ซึ่งกองนโยบายและแผนมีหน้าที่โดยตรงในการติดตามและรายงานผลการใช้จ่ายงบประมาณ

เนื่องจากกระบวนการเบิกจ่ายงบประมาณของหน่วยงานเกิดความล่าช้าที่กองนโยบายและแผนเพราะกองนโยบายและแผนต้องควบคุมการเบิกจ่ายและบันทึกจำนวนเงินในการเบิกจ่ายจากหนังสือเบิกจ่ายทุกชุด ของแต่ละหน่วยงาน และต้องนำมาประมวลผลสรุปเป็นภาพรวมการเบิกจ่ายของแต่ละหน่วยงานและภาพรวมของมหาวิทยาลัย เป็นรายงานผลการใช้จ่ายงบประมาณประจำเดือน ประจำไตรมาส และประจำปีงบประมาณต่อผู้บริหารและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่งผลให้กองนโยบายและแผนเกิดข้อบกพร่องในการดำเนินงาน และไม่สามารถนำสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ไปใช้ในการบริหารจัดการงบประมาณให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของหน่วยงาน

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษาได้สังเกตเห็นว่าระบบการทำงานของกองนโยบายและแผนในปัจจุบัน ยังใช้การเก็บข้อมูลการเบิกจ่ายงบประมาณ ลงในกระดาษบางครั้งอาจทำให้เกิดความผิดพลาดและล่าช้าเนื่องจากจำนวนหนังสือเบิกจ่ายงบประมาณทั้งหมดต่อปีมีมากกว่า 7,500 ชุด การเก็บข้อมูลที่ไม่เป็นปัจจุบัน เอกสารเกิดการสูญหายและเกิดการดำเนินงานที่ซ้ำซ้อนเพราะต้องนำมาบันทึกในโปรแกรมเอ็กเซล (Microsoft Excel) เพื่อคำนวณและสรุปผลในภาพรวม เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาดังกล่าวและเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน ผู้ศึกษาจึงมีความประสงค์ที่จะค้นคว้าวิเคราะห์ ออกแบบ และพัฒนาระบบสารสนเทศการจัดการเบิกจ่ายงบประมาณ ของกองนโยบาย

และแผน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานและบริการข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจของผู้บริหาร อันจะก่อให้เกิดผลดีต่อองค์กรโดยรวม

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศการจัดการเบิกจ่ายงบประมาณ ของกองนโยบายและแผน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

1.3 ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

- 1) ได้ระบบสารสนเทศการจัดการเบิกจ่ายงบประมาณ ของกองนโยบายและแผน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
- 2) เพื่อพัฒนาระบบการทำงานของกองนโยบายและแผน ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.4 แผนดำเนินการ ขอบเขต และวิธีการศึกษา

1.4.1 แผนดำเนินการ

จากการรวบรวมและศึกษาค้นคว้าข้อมูล สามารถกำหนดแผนการดำเนินงาน ดังนี้

- 1) ศึกษารูปแบบกระบวนการทำงานในปัจจุบันและระบุถึงปัญหาที่เกิดจากระบบเดิมที่ใช้และสอบถามจากผู้ที่มีส่วนข้อง
- 2) ศึกษาความต้องการใช้ระบบ ทั้งส่วนรายงาน การเก็บรวบรวม การนำไปใช้ และส่วนข้อมูลที่ต้องการวิเคราะห์
- 3) ออกแบบระบบด้านการเบิกจ่ายงบประมาณ
- 4) พัฒนาระบบตามที่ได้วิเคราะห์และออกแบบไว้ตามลำดับการทำงาน เพื่อให้สามารถทดสอบการไหลของข้อมูลในแต่ละงานให้เป็นไปตามลำดับ
- 5) ติดตั้งและทดสอบการทำงานของระบบเพื่อแก้ไขส่วนที่ผิดพลาด
- 6) ประเมินผลระบบสารสนเทศการจัดการเบิกจ่ายงบประมาณ ของกองนโยบายและแผน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
- 7) จัดการเอกสารประกอบการใช้งานระบบสารสนเทศ
- 8) จัดทำเอกสารประกอบการค้นคว้าแบบอิสระ

1.4.2 ขอบเขต

การพัฒนาระบบสารสนเทศจัดการเบิกจ่ายงบประมาณ ของกองนโยบายและแผน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ประกอบด้วยระบบงานต่างๆ ที่ต้องทำงานร่วมกัน ประกอบด้วยขอบเขตด้านผู้ใช้งาน และขอบเขตด้านระบบงาน ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1) ขอบเขตด้านผู้ใช้งาน สามารถแบ่งผู้ใช้ได้เป็น 4 ตามลักษณะงาน ดังนี้

(1) ระดับผู้บริหาร ได้แก่ อธิการบดี รองอธิการบดี ผู้ช่วยอธิการบดี ผู้อำนวยการกองคลัง ผู้อำนวยการกองนโยบายและแผน สามารถดูรายงานสรุปผลการใช้จ่ายงบประมาณจำแนกตามประเภทงบประมาณ แผนงบประมาณ ผลผลิต และโครงการต่างๆ ที่ง่ายต่อการนำไปวิเคราะห์และตัดสินใจ สำหรับการวางแผน การวางนโยบายและการกำหนดกลยุทธ์ในการบริหารจัดการต่อไป

(2) ระดับเจ้าหน้าที่ ได้แก่ นักวิเคราะห์นโยบายและแผนของหน่วยงาน ทั้ง 19 หน่วยงาน จัดทำหนังสือขออนุมัติเบิกจ่ายและจัดเก็บข้อมูลพร้อมกันจากระบบ ได้ผลลัพธ์ที่ถูกต้องและพิมพ์แบบฟอร์มต่างๆ ได้ และสามารถตรวจสอบยอดการเบิกจ่ายงบประมาณจากรายงานได้

(3) ระดับเจ้าหน้าที่กองนโยบายและแผน ได้แก่ เจ้าหน้าที่กองนโยบายและแผน สามารถตรวจสอบและอนุมัติหนังสือเบิกจ่ายงบประมาณของหน่วยงานได้ ค้นหาและเรียกดูเพื่อปรับปรุงข้อมูลหนังสือเบิกจ่าย จัดทำหนังสือเบิกจ่ายรวมถึงการดูรายงานตามแบบฟอร์มต่างๆ ได้

(4) ระดับผู้ดูแลระบบ ได้แก่ ผู้ที่ดูแลระบบในการกำหนดสิทธิ์การเข้าถึงข้อมูลของผู้ใช้งานในแต่ละระดับ และกำหนดข้อมูลเริ่มต้นในส่วนของแผนงบประมาณกับรหัสเบิกจ่ายงบประมาณ

2) ขอบเขตด้านระบบงาน

(1) ระบบการรักษาความปลอดภัย

- สามารถกำหนดและแก้ไขสิทธิ์การเข้าถึงข้อมูลของผู้ใช้ระบบ
- สามารถตรวจสอบสิทธิ์การเข้าถึงข้อมูลเพื่อรักษาความปลอดภัย

โดยการป้อนชื่อผู้ใช้ และ รหัสผ่านก่อนเข้าสู่ระบบระบบ

- การสำรองข้อมูล

(2) ระบบสนับสนุนการบริหารจัดการ

- สร้างรหัสเบิกจ่ายงบประมาณที่ประกอบไปด้วย แผนงบประมาณ ผลผลิต กิจกรรม กิจกรรมหลัก ประเภทงบประมาณ ประเภทบรายจ่าย และโครงการ/กิจกรรม ตามเอกสารการอนุมัติงบประมาณ

(3) ระบบบันทึกข้อมูลการเบิกจ่ายงบประมาณ

- สามารถบันทึกข้อมูลการเบิกจ่ายตามแบบฟอร์มหนังสือขออนุมัติเบิกจ่ายงบประมาณ

- สามารถเพิ่ม ยกเลิก และปรับปรุงรายการได้

(4) ระบบค้นหารายการ

- สามารถค้นหาหนังสือขออนุมัติเบิกจ่ายงบประมาณได้ ตามรหัสเอกสาร

- สามารถค้นหารหัสเบิกจ่ายงบประมาณเพื่อดูรายงานการตัดยอดงบประมาณได้

(5) ระบบตรวจสอบการเบิกจ่ายงบประมาณ

- สามารถอนุมัติการเบิกจ่ายงบประมาณได้

- สามารถตรวจสอบรายการเบิกจ่ายและยอดคงเหลือในแต่ละโครงการ โดยตรวจสอบจากรหัสเบิกจ่ายได้

(6) ระบบการออก แบบฟอร์มหนังสือขออนุมัติเบิกจ่ายงบประมาณ

- สามารถพิมพ์หนังสือขออนุมัติเบิกจ่ายต่างๆ ได้จากระบบ ออกทางเครื่องพิมพ์

(7) ระบบรายงานข้อมูลสารสนเทศ

- รายงานวงเงินจัดสรรและสรุปผลการเบิกจ่ายงบประมาณในภาพรวมทุกหน่วยงาน ณ สิ้นเดือน, ณ สิ้นไตรมาส, ณ สิ้นปีงบประมาณ

- รายงานวงเงินจัดสรรและสรุปผลการเบิกจ่ายงบประมาณในภาพรวมตามประเภทงบประมาณ

- รายงานวงเงินจัดสรรและสรุปผลการเบิกจ่ายงบประมาณในภาพรวมตามแผนงบประมาณและประเภทบรายจ่าย

- รายงานวงเงินจัดสรรและสรุปผลการเบิกจ่ายงบประมาณในภาพรวมตามผลผลิตและประเภทบรายจ่าย

- รายงานวงเงินจัดสรรและสรุปผลการเบิกจ่ายงบประมาณของแต่ละหน่วยงานในทุกโครงการตามประเภทงบประมาณ

1.4.3 วิธีการศึกษา

- 1) วางแผนดำเนินการศึกษา
- 2) ศึกษาเอกสารต่างๆของงานแผนงานและงบประมาณ แนวปฏิบัติการเบิกจ่ายงบประมาณ ของกองนโยบายและแผน เช่น หลักการสร้างรหัสเบิกจ่ายงบประมาณ ข้อมูลรายละเอียดของแบบฟอร์มการขออนุมัติเบิกจ่ายงบประมาณ และแบบฟอร์มรายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณประจำปี เป็นตัวอย่างในการจัดทำรายงานต่างๆ
- 3) ศึกษากระบวนการขั้นตอนการขออนุมัติเบิกจ่ายงบประมาณและการบันทึกยอดเบิกจ่าย ของกองนโยบายและแผน
- 4) ออกแบบระบบฐานข้อมูล เพื่อเก็บข้อมูลการขออนุมัติเบิกจ่ายงบประมาณ และข้อมูลการรายงานผล
- 5) พัฒนาระบบตามที่ได้วิเคราะห์ไว้ โดยใช้โปรแกรมภาษาพีเอชพี (PHP Script Language) ในการพัฒนา
- 6) ทดสอบ และปรับปรุง แก้ไข ข้อผิดพลาดของระบบ ในส่วนของการประมวลผลสรุปข้อมูล และผลการวิเคราะห์ต่างๆ ทั้งในความต้องการ และความพึงพอใจในการทำงาน โดยการประเมินจากผู้บริหาร และนักวิเคราะห์นโยบายและแผนของหน่วยงานต่างๆ
- 7) สรุปผลการดำเนินงาน พร้อมข้อเสนอแนะ

1.5 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

1.5.1 ฮาร์ดแวร์ (Hardware)

- 1) คอมพิวเตอร์มีหน่วยประมวลผลกลางทำงานด้วยความเร็วไม่น้อยกว่า 2.0 GHz
- 2) หน่วยความจำหลัก (RAM) ขนาดไม่น้อยกว่า 1 GB
- 3) อุปกรณ์บันทึกข้อมูล (HDD) ความจุไม่น้อยกว่า 160 GB
- 4) หน้าจอแสดงผล (Monitor) 17 นิ้ว
- 5) อุปกรณ์ในการพิมพ์เอกสาร (Printer)

1.5.2 ซอฟต์แวร์ (Software)

- 1) โปรแกรม Microsoft Windows XP Professional
- 2) โปรแกรม Macromedia Dreamweaver 8
- 3) โปรแกรม Adobe Photoshop CS3

- 4) โปรแกรม EditPlus
- 5) โปรแกรมภาษา PHP
- 6) โปรแกรม Apache Web Server
- 7) โปรแกรมการจัดการฐานข้อมูล MySQL
- 8) โปรแกรม Microsoft Visio 2007
- 9) เครื่องมือในการจัดทำเอกสาร โปรแกรม Microsoft Office 2007

1.6 นิยามศัพท์

ระบบ หมายถึง ระบบสารสนเทศการจัดการเบิกจ่ายงบประมาณ ของกองนโยบายและแผน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

ปีงบประมาณ หมายถึง ช่วงระยะเวลาของปีงบประมาณ ซึ่งเริ่มตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคมของทุกปี ถึงวันที่ 30 กันยายนของปีถัดไป โดยใช้พุทธศักราชของปีถัดไปเป็นชื่อปีงบประมาณ

งบประมาณ หมายถึง งบประมาณแผ่นดิน และงบประมาณรายได้

หน่วยงาน หมายถึง หน่วยงานภายใต้สังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ทั้งหมด 16 หน่วยงาน

หนังสือขออนุมัติเบิกจ่าย หมายถึง หนังสือปะหน้าชุดเอกสารการเบิกจ่ายงบประมาณ

1.7 สถานที่ที่ใช้ในการดำเนินการศึกษาและรวบรวมข้อมูล

- 1) กองนโยบายและแผน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
- 2) สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
- 3) สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการจัดการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- 4) สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่